

C-163

Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland

Partijen

1. De Staatssecretaris van Economische Zaken, mevrouw S.A.M. Dijkma, handelend in haar hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna te noemen: Staatssecretaris EZ;
 2. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw W.J. Mansveld, handelend in haar hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna te noemen: Staatssecretaris I&M; Partijen 1 en 2 hierna ook samen te noemen: Rijksoverheid;
 3. Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland, handelend als bestuursorgaan, namens deze de heer J.H.M. Bond, gedeputeerde voor Landbouw en Duurzame energie, hierna te noemen: de Provincie Noord-Holland;
 4. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer handelend in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, namens deze de heer J.C.W. Nederstigt, wethouder Duurzame economische ontwikkeling, innovatie, onderwijs en jeugdzorg, hierna te noemen: gemeente Haarlemmermeer;
 5. De Stichting Greenport Aalsmeer, te dezen vertegenwoordigd door mevrouw drs. J. Vonk-Vedder, bestuursvoorzitter, hierna te noemen: Greenport Aalsmeer;
 6. De Stichting Agriboard Noord-Holland Noord, te dezen vertegenwoordigd door de heer M.H. van Tilburg, voorzitter, hierna te noemen: Greenport Noord-Holland Noord;
 7. LTO Noord Glaskracht, te dezen vertegenwoordigd door de heer D. Hylkema, directeur, hierna te noemen: LTO Noord Glaskracht;
 8. Amsterdam Economic Board, te dezen vertegenwoordigd door de heer drs. T. Jonker, directeur, hierna te noemen: de Amsterdam Economic Board;
 9. Stichting Energy Valley, te dezen vertegenwoordigd door de heer ing. P.F.J. Brandsen, Senior Projectmanager, hierna te noemen: Energy Valley;
 10. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V., te dezen vertegenwoordigd door de heer drs. M. Pennink, directeur, hierna te noemen: Ontwikkelingsbedrijf NHN;
 11. SGN Nieuw Rijsenhout Beheer B.V., vertegenwoordigd door de heer P.J.M. Bocxe, directeur, hierna te noemen: SGN;
 12. OCAP CO₂ B.V., te dezen vertegenwoordigd door de heer J. Limbeek, directeur, hierna te noemen: OCAP;
 13. AEB Amsterdam Exploitatie B.V., te dezen vertegenwoordigd door de heer J. Pranger, directeur Operationele en Commerciële zaken, hierna te noemen: AEB;
 14. NV HVC, te dezen vertegenwoordigd door de heer ir. W.C.H. van Lieshout MBA, directeur, hierna te noemen: HVC;
 15. Alliander N.V., te dezen vertegenwoordigd door Alliander Duurzame Gebiedsontwikkeling B.V., te dezen vertegenwoordigd door de heer M. Visser MSc., Business development manager, hierna te noemen: Alliander;
- Partijen 12, 13, 14 en 15 hierna ook samen te noemen: Bedrijfslevenpartijen.

Hierna samen te noemen: Partijen

Algemene overwegingen

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen.

2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.
3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen Partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland

1. De Nederlandse tuinbouw is internationaal al jaren koploper. De sector levert aantoonbaar een substantiële bijdrage aan het Bruto Nationaal Product, de werkgelegenheid en de gezondheid en welzijn van Nederlanders. Ruim 20% van het Nederlandse handelsoverschot komt voor rekening van de tuinbouw.
2. Als de glastuinbouwsector de energievoorziening verduurzaamt en gebruik maakt van slimme energienetten, is het noodzakelijk een oplossing te vinden voor de externe levering van CO₂. Planten hebben namelijk CO₂ nodig voor een optimale groei. Veel bedrijven doseren daarom extra CO₂ in de kassen. Hiervoor wordt vaak de rookgas uit de Warmte Kracht Koppeling (WKK) of de ketel gebruikt, ook zomers. Met deze Green Deal willen Partijen de bedrijfsvoering van de sector verder verduurzamen en ervoor zorgdragen dat glastuinbouwbedrijven duurzamer, beter en efficiënter kunnen presteren en concurreren, waardoor de tuinbouwsector in zijn geheel in kracht en waarde toeneemt. Externe CO₂-voorziening is een belangrijke randvoorwaarde voor energieverduurzaming in de glastuinbouwsector.
3. Overheden en het tuinbouwbedrijfsleven hebben duurzaamheidsdoelstellingen afgesproken. De Nederlandse tuinbouw is een Topsector binnen het Topsectorenbeleid. De Greenports in Noord-Holland, de Provincie Noord-Holland, Amsterdam Economic Board, ondernemersorganisatie LTO Noord Glaskracht, het programma Kas als Energiebron en ondernemingen als OCAP, AEB, HVC en Alliander willen zich inzetten om deze duurzaamheidsdoelstellingen voortvarend te realiseren en werken daartoe samen, onder meer in deze Green Deal.
4. In de Tuinbouwbrief van de Staatsecretaris EZ¹ is de volgende passage over CO₂-voorziening in Noord-Holland opgenomen:
 “De provincie Noord-Holland onderzoekt momenteel of een centrale CO₂-voorziening via bestaande, overbodig geworden pijpleidingen ook in die provincie mogelijk is. Dat vraagt om een energieke samenwerking tussen de vele al betrokken Partijen; OCAP, KEMA, Liander, 2 potentiële CO₂-leveranciers, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, LTO en overheden. Ik wil, bij wijze van pilot, deze innovatieve ontwikkeling in Noord-Holland ondersteunen met deskundigheid vanuit het Rijk, mogelijk in de vorm van een Green deal met de betrokken Partijen.”
5. Deze Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland kan als pilot een waardevolle bijdrage leveren aan het verduurzamen van de glastuinbouw in Nederland en bijdragen aan de CO₂- en besparing fossiele brandstofdoelstellingen uit het Nationaal Hervormingsprogramma en Europa 2020. Partijen constateren dat de Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland ook bijdraagt

¹ Kamerstukken II, 2013-14, 32627, nr. 14.

- aan de doelen van het nationaal Energieakkoord. Immers de beschikbaarheid van voldoende externe CO₂ voor een concurrerende prijs om deze te kunnen inzetten als meststof, vergroot de mogelijkheden van energieverduurzaming in de glastuinbouw.
6. Om een externe CO₂-voorziening voor de tuinbouw in Noord-Holland te realiseren moet in ketens gedacht worden. Daarbij is samenwerking, vertrouwen en werken vanuit een gezamenlijke visie met alle Partijen essentieel.
 7. De tuinbouwsector geeft aan dat onderzoek voor externe levering van CO₂ hand in hand moet gaan met onderzoek naar een warmtenetwerk (als alternatief voor huidige stookinstallaties).
 8. In het samenwerkingsverband Metropool Regio Amsterdam (MRA) van de provincie Noord-Holland en bij de Amsterdam Economic Board is de uitrol van het warmtenetwerk naar de glastuinbouwgebieden een speerpunt (zie <http://www.servicepuntduurzameenergie.nl/news/1207/143/> Programmabureau-warmte-en-koudenetten-Noord-Holland).
 9. Binnen de Greenports in Noord-Holland liggen buiten gebruik gestelde en mogelijk voor CO₂-transport geschikt te maken defensiepijpleidingen.
 10. Er is een mogelijkheid om de externe CO₂-voorziening in Noord-Holland te koppelen aan het OCAP-netwerk voor de glastuinbouwgebieden in Zuid-Holland (en mogelijk ook andere Nederlandse glastuinbouwgebieden). Dat vergroot de leveringszekerheid aan de tuinders van het systeem van externe CO₂-voorziening.
 11. Partijen verwachten dat bij het ontwikkelen en realiseren van een externe CO₂-voorziening er belemmeringen of knelpunten zijn in zowel Europese, nationale en lokale wet- en regelgeving ten aanzien van vergunningen, normen en technische voorschriften.
 12. De tuinbouwsector benadrukt dat de inzet van reststoffen uit afval die bijdragen aan een duurzame samenleving niet mogen leiden tot extra fiscale druk bij de leveranciers van de CO₂.
 13. Deze Green Deal kan bijdragen aan het verkrijgen van vertrouwen van banken en/of andere financiële instellingen voor benodigde investeringen bij een externe CO₂-voorziening in Noord-Holland.

Partijen komen het volgende overeen:

Artikel 1 Doel

Het doel van deze Green Deal is het realiseren van een bron voor kwalitatief goede CO₂ (uit rookgassen) en een leidingnetwerk voor de distributie van CO₂ naar glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland met economisch rendement voor de tuinbouwsector. Daartoe werken Partijen samen waarbij zij zich richten op het vervullen van de voorwaarden en de te zetten stappen voor zowel het uitwerken van het netwerk voor CO₂-transport, als het ontwikkelen van een manier om CO₂ uit rookgassen te filteren. Waar mogelijk delen zij kennis en informatie met elkaar ter bevordering van de realisatie van het doel.

Artikel 2 Opzet en aanpak

1. De Bedrijfslevenpartijen hebben samen een stappenplan opgesteld om gefaseerd te komen tot een externe CO₂-voorziening voor de glastuinbouw in Noord-Holland. Dit stappenplan vormt de basis voor de uitvoering van hun afspraken in deze Green Deal.
2. Greenport Aalsmeer en Greenport Noord-Holland Noord faciliteren het proces van de uitvoering zoals bedoeld in het eerste lid en zorgen voor de coördinatie van de samenwerking van Partijen binnen de Green Deal. Het eerste aanspreekpunt hiervoor wordt belegd bij Greenport Aalsmeer.
3. De Bedrijfslevenpartijen ontwikkelen de technische voorzieningen en de ondernemingsplannen voor de onderdelen van het initiatief om te komen tot een externe CO₂-voorziening en een leidingnetwerk voor de distributie van CO₂ ten behoeve van de tuinbouwsector in Noord-Holland, conform het door hen opgestelde stappenplan.

Inzet en acties

Artikel 3 *Inzet en acties Rijksoverheid*

1. De Rijksoverheid ondersteunt dit initiatief van Bedrijfslevenpartijen door verbindingen te leggen met relevante mede-overheden, organisaties en andere partners alsmede met andere Green Deals.
2. De Rijksoverheid geeft inzicht in en geeft informatie over (inter)nationale stimuleringsprogramma's en/of financieringsmogelijkheden waarbij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken als wegwijzer fungeert.
3. De Rijksoverheid spant zich in te komen met passende oplossingen voor zover sprake is van knellende wet- en regelgeving die de realisatie van een externe CO₂-voorziening in de glastuinbouw Noord-Holland bemoeilijkt.
4. Zo nodig en waar mogelijk spant de Rijksoverheid zich ook op Europees niveau in voor het oplossen van knellende regelgeving en het benutten van fondsen voor de realisering van een externe CO₂-voorziening in de glastuinbouw Noord-Holland.
5. De Rijksoverheid draagt via haar netwerk ook bij aan het oplossen van eventuele belemmeringen in regelgeving op lokaal niveau en deelt waar mogelijk kennis met de overige Partijen en met relevante betrokkenen bij andere Green Deals.
6. De Rijksoverheid onderzoekt, met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving en procedures, de mogelijkheden om bestaande buiten gebruik gestelde defensiepijpleidingen beschikbaar te stellen voor transport van CO₂ en onder welke voorwaarden en op welke wijze het beheer of het eigendom van die pijpleidingen ten behoeve van het realiseren van een externe CO₂-voorziening in de glastuinbouw Noord-Holland kan worden overgedragen.

Artikel 4 *Inzet en acties van het Greenport Aalsmeer, Greenport Noord-Holland Noord, Energy Valley, Ontwikkelingsbedrijf NHN, LTO Noord Glaskracht en SGN*

1. Greenport Aalsmeer, Greenport Noord-Holland Noord, Ontwikkelingsbedrijf NHN, Energy Valley en SGN faciliteren de uitwerking van de Green Deal in het stappenplan procesmatig.
2. Indien een externe CO₂-voorziening in de glastuinbouw Noord-Holland kan worden gerealiseerd en er leveringsovereenkomsten voor CO₂ kunnen worden aangegaan met individuele glastuinbouwbedrijven zal dit voor de Bedrijfslevenpartijen gefaciliteerd en ondersteund worden door LTO Noord Glaskracht, SGN en door Ontwikkelingsbedrijf NHN.

Artikel 5 *Inzet en acties van AEB, HVC en OCAP*

1. AEB, HVC en OCAP leveren een bijdrage aan het realiseren van het doel van deze Green Deal zoals nader is afgesproken in het stappenplan van de Bedrijfslevenpartijen.
2. AEB, HVC en OCAP overleggen met de Rijksoverheid en de Provincie Noord-Holland bij het zoeken naar een passende gewijzigde emissiemeetmethodiek.
3. AEB, HVC en OCAP overleggen met Rijksoverheid bij mogelijke financiële obstakels en zoeken naar financieringsmogelijkheden voor de totale business case, inclusief het leidingnetwerk.
4. AEB, HVC en OCAP overleggen met de Rijksoverheid over de mogelijkheden om een structurele financiële prikkel op te nemen in huidige stimuleringsregelingen voor het afvangen en hergebruiken van CO₂.

Artikel 6 *Inzet en acties Alliander, OCAP*

1. Alliander en OCAP werken aan inpassing van een mogelijk tracé van het CO₂-distributienet en houden daarbij rekening met het creëren van draagvlak hiervoor bij overheden en flexibele medewerking van gemeenten, provincie Noord-Holland en het Rijk, in verband met vergunningen, zakelijk recht en/of acceptatie door de omgeving en belanghebbenden.
2. Alliander en OCAP zoeken samen met alle stakeholders naar financieringsmogelijkheden of een stimuleringskader van het Rijk of de Europese Unie voor de realisatie van een distributienetwerk aangezien de kosten hiervan in verhouding tot de huidige leveringsgebieden van OCAP relatief hoog zijn omdat het netwerk in de provincie Noord-Holland nieuw aangelegd zal moeten worden.
3. Alliander voert het onderzoek ten behoeve van CO₂-transport uit.

Artikel 7 Inzet en acties van de Provincie Noord-Holland

1. De Provincie Noord-Holland spant zich in om voor de verdere verduurzaming van de glastuinbouw in Noord-Holland een goede aansluiting te realiseren op de provinciale regelgevings- en stimuleringsinstrumenten zoals op het gebied van ruimtelijke ordening, financieringsmogelijkheden, vergunningen enzovoort.
2. De Provincie Noord-Holland draagt financieel bij aan het onderzoek ten behoeve van CO₂-transport in samenwerking met Alliander.
3. De Provincie Noord-Holland spreekt haar intentie uit om, met in achtneming van haar wettelijke taken en bevoegdheden en de wettelijke taken en bevoegdheden van de andere bestuursorganen van de provincie, de realisatie van een externe CO₂-voorziening in de glastuinbouw Noord-Holland te bevorderen, zulks met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving en procedures.
4. De Provincie Noord-Holland spant zich in om ondergronds CO₂-transport op te nemen in haar op te stellen 'Visie op de ondergrond in Noord-Holland'.

Artikel 8 Inzet en acties van de Provincie Noord-Holland en Amsterdam Economic Board

De Provincie Noord-Holland en de Amsterdam Economic Board werken samen aan de uitrol van een warmtenet naar de glastuinbouwgebieden in Noord-Holland en houden daarbij (voor zover dat mogelijk en efficiënt is) rekening met de aanleg van een CO₂-distributienetwerk.

Artikel 9 Inzet en acties van de Gemeente Haarlemmermeer

1. De Gemeente Haarlemmermeer spant zich in om een flexibele planologische medewerking te verlenen aan de inpassing van een mogelijk tracé van het CO₂-distributienet binnen de daarvoor geldende wet- en regelgeving.
2. De Gemeente Haarlemmermeer spant zich in faciliterend op te treden in geval van belemmeringen door zakelijk recht en/of acceptatie door de omgeving en belanghebbenden met inachtneming van haar publiekrechtelijke positie en taken.
3. De Gemeente Haarlemmermeer spant zich in om voor de verdere verduurzaming van de glastuinbouw in Noord-Holland een goede aansluiting te realiseren op de gemeentelijke instrumenten en deze kennis te delen met andere gemeenten.

Artikel 10 Borging en uitvoering

1. Om te borgen dat de overeengekomen acties en afspraken worden uitgevoerd wordt door Partijen een Stuurgroep opgericht met een vertegenwoordiger namens elke Partij.
2. De Stuurgroep komt twee keer per jaar bij elkaar om de voortgang te bespreken.
3. Partijen stellen na ondertekening van deze Green Deal een Werkgroep in die onder leiding van de Greenports Aalsmeer en Noord-Holland Noord zorgt voor het faciliteren en coördineren van de inzet en acties van Partijen voortkomend uit deze Green Deal.

Artikel 11 Monitoring en communicatie

1. Partijen stemmen hun communicatie over de 'Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland' en de eigen resultaten waar mogelijk met elkaar af.
2. De Greenports Aalsmeer en Noord-Holland Noord stellen halfjaarlijks een gecombineerde monitoringsrapportage op over de voortgang van de uitvoering van de Green Deal, op basis van de door Partijen aangedragen monitoringsresultaten en zal deze rapportage breed communiceren, onder meer via de website www.greenportaalsmeer.nl en www.greenportnhn.nl. Daarnaast zal voor tuinbouw-ondernemers gecommuniceerd worden via www.energiek2020.nu en www.ltoglaskrachtenederland.nl.

Slotbepalingen

Artikel 12 Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technisch normen en voorschriften.

Artikel 13 Wijzigingen

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green Deal gehecht.

Artikel 14 Evaluatie

1. Partijen zullen de uitvoering en werking van deze Green Deal voor 15 juni 2016 evalueren.
2. De evaluatie zal worden verricht door Greenport Aalsmeer en een verslag daarvan zal worden opgemaakt door Greenport Aalsmeer.

Artikel 15 Toetreding van nieuwe Partijen

1. Er kunnen nieuwe Partijen toetreden tot deze Green Deal.
2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan Greenport Aalsmeer. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Artikel 16 Citeertitel

De Green Deal kan worden aangehaald als 'Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland'.

Artikel 17 Opzegging

Elke Partij kan deze Green Deal (te allen tijde) met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen.

Artikel 18 Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 19 Inwerkingtreding, looptijd en voortzetting

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en loopt tot en met 10 juni 2018.
2. Partijen treden op 1 maart 2018 in overleg over voortzetting van deze Green Deal.
3. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.

Artikel 20 Openbaarmaking

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te Amsterdam op 10 juni 2014

.....
De Staatssecretaris van Economische Zaken, mevrouw S.A.M. Dijkma

.....
De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw W.J. Mansveld

.....
Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland, de heer J.H.M. Bond,
gedeputeerde voor Landbouw en Duurzame energie

.....
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer
de heer J.C.W. Nederstigt, wethouder Duurzame economische ontwikkeling, innovatie,
onderwijs en jeugdzorg

.....
De Stichting Greenport Aalsmeer, mevrouw drs. J. Vonk-Vedder, bestuursvoorzitter

.....
De Stichting Agriboard Noord-Holland Noord, de heer M.H. van Tilburg, voorzitter

.....
LTO Noord Glaskracht, de heer D. Hylkema, directeur

.....
Amsterdam Economic Board, de heer drs. T. Jonker, directeur

.....
Stichting Energy Valley, de heer ing. P.F.J. Brandsen, senior projectmanager

.....
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V., de heer drs. M. Pennink, directeur

.....
SGN Nieuw Rijsenhout Beheer B.V, de heer P.J.M. Bocxe, directeur

.....
OCAP CO₂ B.V., de heer J. Limbeek, directeur

.....
AEB Amsterdam Exploitatie B.V., de heer J. Pranger, directeur Operationele
en Commerciële zaken

.....
NV HVC, de heer ir. W.C.H. van Lieshout MBA, directeur

.....
Alliander N.V., te dezen vertegenwoordigd door Alliander Duurzame
Gebiedsontwikkeling B.V., de heer M. Visser MSc, Business development manager